

6 Paternum, licet pro catholica fidei veritate, et publicata hæresis errore, libenter amplexi, Ecclesiam in qua episcopus fuerat constitutus, tenere permissimus; recepturi etiam in nostram communionem cum Sedes Apostolica rescripserit.

7 Reliqui qui ex provincia Gallæcia ad concilium convenerant, et in Symphosii semper communionem duraverant, accepta forma à concilio missa, si subscripserint, etiam ipsi in cælestis pacis contemplatione consistant; expectantes pari exemplo, quid Papa, qui nunc est, quid sanctus Simplicianus Mediolanensis episcopus, reliquique ecclesiarum rescribant sacerdotes. Si autem subscriptionem formæ, quam missimus, non dederint, ecclesias quas detinent, non retineant; neque his communicent qui reversi de Synodo, datis professionibus ad suas ecclesias reverterunt.

8 Sanè Vegetinum solum cum Paterno communicare decrevimus. Symphosius autem senex religiosus, qui quod egerit supra scribimus, in Ecclesia sua consistat, circumspiciat circa eos, quos ei reddemus, futurus, inde expectabit communionem, unde prius spem futuræ pacis acceperat. Quod observandum etiam Dictinio, et Anterio esse decrevimus.

9 Constituimus autem, priusquam illis per Papam, vel per sanctum Simplicianum communio reddatur, non episcopos, non presbyteros, non diaconos ab illis ordinandos; ut sciamus si vel nunc sciant, sub conditione remissi, tandem Synodica sententiæ præstare reverentiam.

10 Meminerint autem fratres et coepiscopi nostri enixè excubandum, ne quis communionem depulsus, collectiones faciat per mulierum domos, et apocrypha, quæ damnata sunt legant; ne communicantes his, pari societate teneantur. Quoniam quicumque has susceperint, certum est eos etiam graviore sententiâ retinendos esse.

11 Fratri autem nostro Ortygio ecclesias, de quibus pulsus fuerat, pronuntiavimus esse reddendas.

APÉNDICE III.

PREVENCIONES SOBRE LA CARTA SIGUIENTE.

El Cl. Padre Pedro Coustant, de la congregacion de San Mauro, hizo unas oportunas prevenciones ántes de dar la carta de San Inocencio en su ilustre obra de las Epístolas de los papas, que no sé por qué desgracia se halla sin continuar, pues no llega lo publicado más que al año de 440. Allí, pues, advierte que esta carta se dió incompleta ántes de Sirmondo, y

que efectivamente se encuentra de este modo en muchos MSS. de la coleccion antigua de los cánones de España; por lo que sospecho haberla cortado el autor de aquella coleccion, hasta que la halló entera en otros ejemplares antiguos de la misma coleccion, cuales son el Colbertino, el Coisliliano, el Urgelense, el Gerundense, y el de Ripoll; en cuya fe no dudamos ponerla toda entera.

Añade que en dos MSS. halló el título de *Toletana Synodo*, y no *Tolosana*; y que habiendo tambien en otros el nombre de *Toletana*, fué fácil que algunos sustituyesen *Tolosana*; pues aun en el cuerpo de la carta, donde se lee generalmente *Toletano concilio*, puso el MS. Corbeyense *Tolosano*: de este modo se introdujo en el título aquella voz, debiendo leerse *Toletana*, no sólo por la autoridad de los MSS. que lo ponen así, sino por las razones dadas desde la pág. 114.

En cuanto á la duda de á qué concilio toledano escribió San Inocencio, resolvió bien Coustant que debe entenderse el del año 400, no como actualmente congregado, sino de modo que el papa se diga haber escrito á los Padres que compusieron aquel sínodo. Véase nuestra disertacion I, des de el núm. 177, pág. 117. Lo más notable es que para deducir Coustant este concepto, se puso á tratar del concilio I, dividiéndole en tres partes, y diciendo que nadie habia explicado el modo de cómo pueden concordarse entre sí ni cómo se hayan de reducir á un mismo sínodo; pues hasta ahora sólo consta entre los eruditos que la regla de fe pertenece á otro concilio del tiempo de San Leon, y que erró el colector en ponerla bajo el título del concilio I. Añade que ni la tercera parte se une bien con aquel concilio; pero que todo quedará corriente si se aplican aquellas partes al tiempo de San Leon, poniendo un nuevo título que ofrezca allí, y no necesitamos dar aquí, lisonjeándonos de que hubiera hablado de otro modo aquel y otros clarísimos varones, si hubieran tenido delante lo dicho en nuestra disertacion. Luego para resolver que San Inocencio escribió á los obispos que concurrieron al concilio I de Toledo, no es necesario desnudarle, ni quitarle lo que los Padres le dieron. La carta toda entera dice así:

APÉNDICE IV.

CARTA DE SAN INOCENCIO PAPA Á LOS PADRES DEL CONCILIO I DE TOLEDO, SEGUN LA LECCION QUE RESULTA DE LOS MSS. DE SIRMONDO Y COUSTANT.

Innocentius universis episcopis in Toletana synodo constitutis, dilectissimis fratribus, in Domino salutem.

Sæpe me et nimia cum teneret cura sollicitum super dissensione et schismate ecclesiarum, quod per Hispanias latius in dies serpere, et citatiore gradu incedere fama proloquitur; necessarium tempus emerit, quo non posset emendatio tanta differri, et deberet congrua medicina provideri. Nam fratres nostri, coepiscopus Hilarius, et Elpidius presbyter, partim unitatis amore permoti, partim quæ laborat provincia pernicie, ut oportuit, excitati, ad Sedem Apostolicam commearunt, et in ipsosinu fidei violatam intra provinciam pacem, disciplinæ rationem esse confusam, et multa contra canones Patrum, contempto ordine, regulisque neglectis, in usurpatione ecclesiarum fuisse commisa, nec concordiam, in qua Fidei nostræ stabilitas tota consistit, posse retineri, cum dolore et gemitu prosequuti sunt. Quæ in consensu presbyterii actorum confectione retinentur, et possunt vobis lectione monstrari.

I.

Jam primum, quod ad ipsam Fidem attinet quod, Bætica vel Carthaginenses episcopi, propter Galliciorum communionem a pace omnium discederunt, orta dissensio est: quæ non solum non minuitur, verum etiam per dies singulos studio contentionis augetur, cum obtinendi proposito unusquisque quod voluit, æternum orbem male, et circulum quemdam de tali animositate fecerunt; cum utique bono cuique in rebus talibus vincere melius sit, quam malo more pravum propositum quod semel placuit obtinere. Nam quæ alia causa et superioribus temporibus illius Luciferi præter pertinaciam fuit, quæ eum retraxit a concordia illorum, qui Arianorum hæresim prudenti conversione damnaverant? Eodem studio post Priscilliani detestabilem sectam, omnium merito detestatione damnatam, receptos in Catholicam Fidem eos qui consilio saniori, conversi sunt, ægerrime aliquos tulisse cognovimus. Quibus factum utile et ipsam ecclesiarum pacem displicuisse detegitur. Nam cum unitatis proposito atque concordia, ipsi quoque Symphosius atque Dictinius damnantes pravam hæresim sint recepti, ut personis talibus amputatis extingueretur penitus innata dissensio, inventi sunt quibus recte

TOMO IV

facta ipsa correctio displiceret. Et nunc Ecclesiæ dissident, quæ non modica a se animositate dissimulant. Quod si saniore consilio a sacerdotibus fuisset custodita correctio, et status Catholicæ Fidei integer permaneret, et nullum scandalum concordiam rebus omnibus utilem corrupisset. Quæro enim, quare doluerint Symphosium atque Dictinium, aliosque qui detestabilem hæresim damnaverunt, receptos in Fidem Catholicam tunc fuisse? Num quod non aliquid de honoribus amiserint quos habebant? Quod si quos hoc pungit aut stimulat, legant Petrum Apostolum post lacrymas hoc fuisse quod fuerat. Considerent Thomam post dubitationem illam nihil de prioribus meritis amisisse. Denique David Prophetam egregium post manifestam confessionem suam prophetiæ suæ meritis non fuisse privatum. Quod et emendatio conversionis, et errores ipsos amputat, et retinet dignitates, quæ malum ratio est, viam recti et iter quod dirigat ad salutem, proposito pertinaciæ nolle retinere? Quare incumbendum est dilectioni vestræ, et bonis sacerdotibus adnitendum, quatenus præunte doctrina in unitatem Catholicæ Fidei omnes qui dispersi sunt, congregentur, et esse inexpugnabile unum corpus incipiat, quod si separetur in partes, ad omnes patebit lacerationis injurias, et ex sese pestem patietur internam, quando secum compago ipsa confligit. Sed hæc generaliter de unitatis reformatione omnes, tamquam singulis scripta sint, accipiant sacerdotes. Dehinc in partes animum super omnibus dilectio vestra, quæ proponitur, intendat.

II.

Non enim latere potuit, quod Ruffinus atque Minicius Episcopi in alienis ecclesiis, contra Nicænos canones, episcopos usurpaverunt ordinare. Hæc ne quis sibi audeat vindicare saltem nunc a nobis est salubriter providendum, ne improba usurpatione dissimulatio in deteriori convalescat; et fiat de consuetudine regula, quæ non veniat ab ipsa, quæ litteris mandata est, disciplina. Qua in re Hilarii fratris et consacerdotis nostri querela primitus audiatur qui asseruit Ruffinum contra ecclesiarum pacem omni oppugnatione fuisse versatum, et dudum in Concilio Toletano erroris sui veniam postulasse. et nunc cum Metropolitanò Episcopo ordinandi sacerdotes Pontificium deberetur, contra populi voluntatem et disciplinæ rationem, episcopum locis abditis ordinasse, ecclesias scandalis miscuisse. Dehinc Tarraconensium Episcoporum est causa tractanda, qui pari modo Minicius in Gerundensi ecclesia episcopum ordinasse conquesti sunt, et juxta Nicænos ca-

265

nones ferenda est de tali usurpatione sententia. Illorum etiam episcoporum, qui a Rufino vel a Minicio contra regulas ordinati sunt, habeatur plena discussio; ut quia perperant facti sunt, intelligant in quo vitioso initio adepti sunt, se diutius obtinere non posse.

III.

De Joanne quoque Episcopo, cujus in Synodo Toletana super receptis Symphosio atque Dictinio per legatos consensus accessit, et cui probabilis visa illa correctio, examinentur quæ postea sunt secuta; et prorsus super omnibus, quorum in dubium venit de cessatione communionis, plena inquisitio vestigetur; ut secundum decretum Synodi Toletanæ vel communionis consortio propter abolendam suspicionem schismatis misceantur; vel si qui fuerint deprehensi, qui abnuant concordiam et constituta placitorum, a communione Catholice Fidei per dilectionis vestræ sententias abdicentur: ut jam non internum malum, quod tacitum non desinit serpere, sed schismaticorum manifesta professio contagioque vitetur.

IV.

Nam de ordinationibus, quas pravæ consuetudinis vitio Hispanienses Episcopi celebrare cognoscimus, fuerat aliquid secundum majorum traditionem statuendum, nisi perpendere-mus ne perturbationes quamplurimas ecclesiis moveremus. Quorum factum ita reprehendimus, ut propter numerum corrigendorum ea quæ quoquo modo facta sunt, in dubium non voce-mus, sed Dei potius iudicio dimittamus. Quan-tos enim ex his, qui post acceptam baptismi gratiam in forensi exercitatione versati sunt, et obtinendi pertinaciam susceperunt, adscitos ad sacerdotium esse comperimus, è quorum numero Rufinus et Gregorius perhibentur? Quantos ex aliqua militia, qui cum potestanti-bus obedirent, necessariò præcepta sunt exe-quenti? Quantos ex curialibus, qui dum parent potestantibus, quæ sibi sunt imperata fecerunt? Quantos qui voluptates et editiones populo ce-lebrarunt, ad honorem summi sacerdotii per-venisse? quorum omnium neminem ne ad so-cietatem quidem ordinis clericorum oportuerat pervenire. Quæ si singula discutienda mande-mus, non modicos motus aut scandala Hispa-niensibus provinciis, quibus mederi cupimus, de studio emendationis inducemus. Idcirco re-mittenda hæc potius putamus. Sed ne deinceps similia committantur, dilectionis vestræ matu-ritas providere debet, ut tantæ usurpationi saltè nunc finis necessarius imponatur. Eo

videlicet constituto, ut si qui post hæc adver-sus formas canonum, vel ad ecclesiasticum or-dinem, vel ad ipsum sacerdotium venire tenta-verint, unà cum creatoribus suis ipso, in quo inventi fuerint, ordine et honore priventur.

V.

Gregorii etiam Emeritensis Episcopi, qui in locum Patruini venerabilis recordationis est ordinatus, querela, si qua est, audiatur: et si contra meritum suum passus est injuriam, in invidos honoris alterius vindicetur; ne posthac in quemquam bonorum spiritus factionis in-surgat.

VI.

Et quamvis dilectioni vestræ, fratres charis-simi, regulæ Nicænæ sint cognitæ, secundum quas ordinationes faciendas esse per senten-tiam decernitis; tamen aliquam partem, quæ de ordinationibus est provisæ, inserendam pu-tavi, ut secundum hanc ordinationes in pos-terum celebrandas, ne cui interpretandi aliter liberum arbitrium relinquatur. Ac primum quæ sunt prohibita digeruntur. Ne quispiam qui post baptismum militaverit, ad ordinem debeat clericatus admitti: neque qui causas post accep-tum baptismum egerint: aut qui post accep-tam Dei gratiam administraverint: neque de curialibus aliquem venire ad ecclesiasticum or-dinem posse, qui post baptismum vel coronat fuerint, vel sacerdotium quod dicitur, sustinue-rint, et editiones publicas celebraverint. Nam et hoc de curialibus est cavendum, ne iidem qui ex curialibus fuerint, aliquando a suis curiis, quod frequenter videmus accidere, re-poscantur. Quæ omnia rationabiliter prohibita oportet modis omnibus custodiri.

Quales vero eligendi sunt in ordine clero-rum, evidens forma declarat. Id est, qui ab ineunte ætate baptizati fuerint, et lectorum officio sociati; vel si majores sint, cum fuerint Dei gratiam consequi, statim se ecclesiasticis ordinibus mancipaverint. Et si uxores habue-rint, quærundum, si uxorem virginem accepe-rint; quia scriptum est in Veteri Testamento: *Uxorem virginem accipiat sacerdos*. Et alibi: *Sacerdotes mei semel nubant*. Neque qui duas uxores habuerit, quia Paulus Apostolus ait: *Unius uxoris virum*. Nec illud debere admitti, quod aliquanti pro defensione pravi erroris op-ponunt, et asserunt, quod ante baptismum uxor accepta non debeat imputari, quia in baptismo omnia dimittuntur: non intelligentes hujusmo-di, quod sola in baptismo peccata dimittuntur, nec uxorum numerus aboletur. Nam si a Deo

(ut scriptum est) *preparatur viro uxor, et quod Deus conjunxit, homo non separet*; et ipsi auc-tores generis humani in origine a Domino be-nedicuntur; quomodo inter peccata, ista cre-duntur posse dimitti? Quod si secundum illos qui ita credum verum est; ergo omnis justitia, quæ a catechumenis ante baptismum fuerit operata, per baptismum auferetur. Nullus ergo contra Apostolum tale aliquid sentiat, nec ad-mittat: sed fideliter intelligat, *unius uxoris vi-rum*, sive ante baptismum, sive post bap-tismum, esse nominatum. Si enim uxor ante bap-tismum accepta non ducitur in numerum; nec filii ex eadem suscepti inter filios poterunt nu-merari. Quod quam absurdum sit, atque alie-num, prudentia vestra melius æstimabit. Unde nemini liceat interpretari aliter Divinas Scri-pturas, nisi quod recta ratio permittit: ne dum remedia sibi iniqua ad excusationem præpa-rant, et corripisse legem, et regulas evertisse judicentur. Sed ea tenenda sunt, quæ et Divi-narum Scripturarum series continet, et a sacer-dotibus utili ratione sunt instituta. *Et alia ma-nu*. Bene valete, fratres charissimi.

APENDICE IV.

CONCILIO DE TOLEDO DEL TIEMPO DEL REY GUNDEMARO, AÑO DE 610, EN 23 DE OCTUBRE.

In nomini domini nostri Jesuchristi, constitutio Carthaginensium sacerdotum, in toletana urbe apud Sanctissimum Ecclesie ejusdem Antistitem.

1 Convenientibus nobis in unum, pro reli-gione, et fide, quam Christo debemus, placuit, ne quid ultra in nobis absurdum, vel illicitum oriat, alterna conlatione decretum justissi-mæ promulgare sententiæ: quo perspicuè cla-reat inter nos, ordo, ac disciplina ecclesiasti-cæ dignitatis, et agnoscat fraterne concor-dia pacis.

2 Tali ergo dispositione necessarium con-tinentes, ob studium nostri ordinis, communi electione decrevimus, congruum esse provida dispositione iudicium, fatentes hujus Sacro-sanctæ Toletanæ ecclesie sedem Metropolitanam nominis habere auctoritatem, eamque nostris ecclesiis, et honoris anteire potestate, et me-ritis.

3 Cujus quidem principatus nequaquam conlationis nostræ conniventias nuper eligitur, sed jam dudum existere antiquorum Patrum synodali sententia declaratur; ea duntaxat concilii forma, quæ apud sanctum Montanum episcopum in eadem urbe legitur habita. Proinde ergo dispositionem nostram instructæ conlationes definitione celebrantes, elegimus ne quis ultra comprovincialium sacerdotum

inani, ac perversa contentione obnitatur hujus Sacrosanctæ Ecclesie Toletanæ primatum con-temnere: neque pervicaci schismatum studio ad summus Sacerdotalium infularum ordines, remota hujus sedis potestate, a nobis quem-piam, sicut hactenus factum est, provehere. Talem itaque specialiter a nobis, ac successo-ribus nostris defferri dignitatis honorificen-tiam huic Ecclesie pollicemur, qualem in de-cretis Sanctorum Conciliorum beatissimi Pa-tres Metropolitanis ecclesiis decreverunt. Hu-jus ergo, et nos reverentiæ observationem fide-li custodia pollicemur: hujus honorificentiam conservari diligenti prospectu a successoribus nostris, per metas sequantium ætatum, volu-mus. Sane quicumque ex nobis, vel successo-ribus nostris hæc statuta transcenderit, ana-thema sit Domino nostro Jesu Christo; atque culmine sacerdotali dejectus, perpetuæ excom-municationis sententia prædamnetur.

Facta constitutio sacerdotum in Urbe To-letana, sub die X Kalendarum Novembrium, anno regni primo piissimi, atque gloriosissimi Gundemari Regis. Era DC. XLVIII.

1 Protogenes Sanctæ Ecclesie Segontien-sis Episcopus, hanc decreti nostri professio-nem, pro firmitate subsc.

2 Theodorus Sanctæ Ecclesie Castulonen-sis urbis Episc. subsc.

3 Minitianus Sanctæ Ecclesie Segoviensis, subscripsi.

4 Stephanus Sanctæ Ecclesie Oretanæ Ep. subscripsi.

5 Jacobus Mentesanæ Ecclesie Episcopus, subscripsi.

6 Magnentius Sanctæ Ecclesie Valeriensis Episc. subsc.

7 Theodosius Sanctæ Ecclesie Arcavicen-sis Episc. subsc.

8 Marinus Sanctæ Ecclesie Valentianæ Epis-copus subscripsi.

9 Conantius Sanctæ Ecclesie Palentina Episcopus subscripsi.

10 Porcarius Sanctæ Ecclesie Segobriensis Episcopus subscripsi.

11 Vincentius Sanctæ Ecclesie Bigastrensis Episcopus subscripsi.

12 Eterius Sanctæ Ecclesie Bastitanæ Epis-copus subscripsi.

13 Gregorius Sanctæ Ecclesie Oxomensis Episcopus subscripsi.

14 Præsidius Sanctæ Ecclesie Complutensis Episcopus subscripsi.

15 Sanabilis Sanctæ Ecclesie Elotanæ Epis-copus subscripsi.